

Délvidék

Délvidék
 Delykai Napló
 Politikai napilap
 Felelős szerkesztő: Kónya Lajos

MEGJELENIK	
mindenteljesen vasár- és ünnepnap kivételével.	
Szerkesztőség és Adóhivatal: Szabadka, IV. Rákóczi-út 20. Telefonszám 390.	
ELŐFIZETÉSI DÍJAK:	
Helyben hához hordva	
egész évre	32,-
fél évre	16,-
negyed évre	8,-
Videkre postán küldve	
egész évre	32,-
fél évre	16,-
negyed évre	8,-

Olaszok előnyomulási kísérletét visszautasítottuk

Vezérkarunk jelentése. A Tonale szakaszon a harci tevékenység ellanyhult. Az olaszok megismételt előnyomulási kísérletét visszautasítottuk. A Presena gleccseren beépített anyagok egy része az ellenség kezére jutott. Capo-Sile-től délre heves tüzéségi és aknavető tüzeléssel támogatott erős felderítő előretörés következtében legelső vonalainknak egy jelentéktelen része az olaszok kezén maradt.

A vezérkar főnöke.

Oroszország pénzügyi összeomlása.

Berlin, május 29. A berlini ukrániai követséghez, mint értesítőnk, hírek érkeztek arról, hogy Lenin rendeletet bocsátott ki, mely szerint a régi orosz bankjegyeket bevonják és más pénznemmel fogják feleltetni.

A moszkvai kormány az a terve, hogy minden pénztulajdonra bejelentési kötelezettséget ír elő és csak kis összeget fog újjal pótolni, minden más pénzvagyont azonban értéktelennek fog nyilvánítani.

A bolsevikiek értéktelennek szándékoznak kimondani minden orosz bankjegyet, bárkiné a birtokában legyenek is azok.

Francia városok pusztulása

Berlin, május 29. Laon városán kívül, amelyet május 26-án is 128 francia tüzéségi lövés ért, Roye városát is lötték ismét a franciák. Tüzéségünk a szokásos kedvező eredménnyel vette tüzelés alá Hazebrouckot, Moreux tárnait és a csapatokkal megtelt francia árkokat Mesnil közelében. Állandóan nagy forgalmu sebesültszállítást figyeltünk meg.

A német offenziva nagy sikere.

— A németek átkeltek az Aisen és eddig 15.000 foglyot ejtettek. — Német hivatalos jelentés —

A német trónörökös támadása Laontól délre teljes sikerrel járt. Az ott álló francia és angol hadosztályokat teljesen megvertük. Boehm tábornok hadserege rohammal elfoglalta a Chemin des Damest. A hosszan elnyúló hegyhát, amelyen 1917 tavaszán a francia előretörési kísérlet összeomlott és amelyet stratégiai okokból a múlt év őszén kiűritettünk, újra a mi kezünkön van. Hatalmas tüzéségi előkészítés után páratlan vitézséggel küzdő gyalogságunk hajnalhasadáskor Vauxaillon és Craonne között kieroszakolta az Ailletten való átkelést és tovább keletre Corbeni és az Aisne között benyomult az angol vonalakba. Már a kora reggeli órákban rohammal elfoglaltuk Pinont, Chavignont, Malmaison erődöt, Courtecont, Cernyt, a Mont d' Hiver, Craonnet, Mont-Vilert és Berry au Bac mellett és a tőle északra fekvő kiépített erődítményeket. Vailly és Berry au Bac között áthaladtunk az Aisne folyón és a harcot a háborútól 1914 óta megkimélt területre vittük át. A folyó déli partján fekvő megerősített erdős magaslatokról az ellenséget ismétellen visszavetettük. Eddig 15.000 foglyoról ejtettek jelentést. LUDENDORFF.

Mi pusztit legjobban?

A Magyar Fajegészségügyi és Népesedéspolitikai Társaság által rendezett előadás-ciklus dr. Nékám Lajos egyetemi tanár és kormánybiztos előadásával a nemi betegségek ellen való védekezésről véget ért. Az előadás Budapesten az egyetem kupolatermében zsufolt közönség előtt folyt le.

Az előadó kifejtette, hogy a faj tisztasága és fenmaradása szempontjából a nemi betegségek fontosabbak, mint a tuberkulózis, az alkoholizmus és az egyéb népbetegségek. A vérbaj az ember életét átlag 6 évvel megrövidíti és a 36—50 évig a halálzási arányt megkétszerezi. Különösen az intelligens néposztályokat pusztítja tehát, melyekben az egyén fejlődése tovább tart és így kevesebb ideig hasznosíthatja értékes tulajdonságait.

A vérbaj miatt nálunk 11 millió munkanap vesz el évenként 60—80 millió korona értékben és a nemzeti kár amit a vérbaj csupán a férflakosságban okoz, 1—1 férfinék évi keresetét 500 koronával véve fel, 3 milliárdra tehető.

A vak gyermekek közül 55% százaléka a szülők nemi bajára vezetheti vakságának okát vissza, a hülyék, siketnémák és egyéb anomáliák oka pedig szintén a legnagyobb részben a nemi bajokra vezethető vissza.

De a legnagyobb csapás az ivadékok születésének megakadályozása. Fournier szerint 414 vérbajos anyának csak 119 ivadéka hagyta el élve a szülészeti klinikát. Flinger szerint 1700 vérbajos családban 1 évnél tovább mindössze 105 gyermek élt, a szülöttek 6 százaléka Magyarországon emiatt évenként 800—100.000, Poroszországban 200—250.000 olyan gyermek nem születik meg, akiknek születését pedig várták és óhajtották volna.

Az előadó szerint Magyar-

országon mintegy 435.000, Blaschkó szerint Poroszországban 773.000 fertőzés történik évenként. A katonák 4, a munkások 9, a kereskedelmi alkalmazottaknak 16, a főiskolai hallgatóknak 25, a prostituáltaknak 30, a falusi lakosságnak 4, a kisvárosnak 8, a nagyvárosnak 15, Berlinnek 41,3 százaléka betegszik évenként meg.

Oroszország egyes részeiben a lakosság 90 százaléka vérbajos. Magyarországon 3500 kórházi ágy van a nemi betegek számára. Ha tehát minden nemi bajost kórházban akarnának gyógyítani, minden ágyra évenként 125 beteget kellene felvenni.

A katonaság már a háboru előtt erősen fertőzött volt. 10.000 közül 550, holott a porosz hadseregben 200, a franciáknál 260 a nemi betegek száma. E betegek főleg Magyarországból származnak; az arány Ausztria és Magyarország között olyan, mint 55:124. Nemzetiségek szerint a csehek 518, horvátok 537, németek 555, az oláhok 873, magyarok 1052 arányszámmal bírtak.

Ez katasztrófálissá válik azért, mert amíg a héke éveiben évenként 210.000 lélekkel szaporodott a lakosságunk, addig az 1915. évben 30, 1916-ban 80, 1917-ben 90, a folyó évben legalább 100 ezerrel fog az fogyni. Ily módon a polgári veszteség a békéhez képest a folyó év végéig már mintegy 1,200,000 és ha ehhez a mintegy hatszázezerre becsült hadiveszteséget hozzászámítjuk, lakosságunk háborus vesztesége 10 százalékra rug, vagyis annyira, mintha Arva, Bars, Esztergom, Hont, Liptó, Nógrád, Nyitra, Trencsén, Turóc és Zólyom megyék egész lakossága elpusztult volna.

A védekezés sok módon történhetik, de egy módszer sem tökéletes. A felvilágosítás értéke minimális. Meg kell ugyan tenni a minden irányban való kitanitást és figyelmeztetést, de ez a mód-

szer keveset ígér, mert foganatja csak a kötelességtudóknál van és itt is lerontja értékét a csábítás, a rossz társaság, az alkohol, a nyomor, az alkalom és az indolencia. A németek tanácsadó intézeteket létesítettek, de mert ezek nem kötelezők, a lakosság alig keresi őket fel.

Temerinben németül.

A délbácskai nemzetiségeknek ezrei között egyedüli oázisként áll Temerin, mint a magyarság és katolicizmus bevehetetlen vára. Vannak ugyan Temerinben csekély számú németek is, akiket különböző német falvakból annak idején odn telelítették. Természetesen nem minden célzatosság nélkül. De nem sikerült. A temerini németek is megmagyarosodtak. Ma 11000 magyar és 700 német van Temerinben.

Megvolt az a kiváltságuk a temerini németeknek, hogy külön német iskolájuk volt, de több mint harminc éve megszűnt. Összefort a német, testben lélekben, nyelvben a magyarral; a temerini kevésszámú német kivétel nélkül magyarul beszél, magyarosoknak vallják magukat, magyarul gondolkodnak és jóformán már alig-alig tudnak németül is.

Eddig még igen szép volna; bár máshol is így lenne! De most jön a bökkenő.

A temerini németek között egy pár nagyszájú agitátor is akadt, akik látták dicső szövetségünk, a német diadalait és ők is diadalra vágytak Temerinben, nem a harctéren. — Elzideig ugyanis még nincs harctér Temerinben, habár a harcot föl is vették, — mert ha az volna, akkor a derék temerini pángermán agitátorok nem volnának semmiesetre sem Temerinben.

Hanem német iskolát akarnak Temerinben, vagy legalább is a német nyelvet kötelező tantárgyat kívánják a magyar Temerinben.

Szóval a 700 temerini sváb kedvéért (akik nem tudnak németül) tanuljon a 11 ezer magyar is németül, holott sajnós, a temerini magyaroknak 30%-a már is analfabéta. Eddig még magyrul sem sikerült őket írni, olvasni, megtanítani; hát hogyha még két nyelven fogják őket megtanítani, milyen szép eredmény lesz?

Még a foltmadásnak kürtszózatá meg sem szólalt, Temerinben a halottakat már is föl akarják támasztani. A harminc évvel ezelőtt eltemetett német iskolát újból ki akarják kaparni haló porából. Vagy nem volt elég a temerini magyaroknak a háboruban német szóra kockáztatni a bőrüket?

Vajjon nincs elég nemzetiségi iskola Magyarországon? Még akarják szaporítani őket? Ott, ahol szükség sincs rá? Egypár pángermán agitátornak a kedvéért?

Tagadhatatlan, hogy a róm. kath. iskolák, mint a temerini is, különösen a nemzetiségi vidékeken a legerőteljesebb zászlóvivői voltak a magyarságnak, soha sem voltak nemzetiségi jellegűek, sőt az államnak az iskoláit is eredményeik mindenütt messze tulszárnyalták.

Ha Temerinben a németeknek külön miséjükön (ami nekik min-

dig fokozottabban kijár) németül olvassák föl az evangéliumot, gyakran hallottam tőlük, hogy nem értik, mert ők a magyarhoz vannak szokva, azt jobban értik!

Egy temerini német gazda fiát iskolába küldte; mikor onnan hazajött atyja kijelentette, hogy csak akkor ad neki enni, ha svábul kér. Akkor inkább nem eszem, felelte a fia. Szóval ezeknek akarnak német iskolát Temerinben!

Mindamellett korántsem akarom a temerini németek nagy magyarságát és érzelmét kicsinyíteni; az egész nem más, mint egy pár lelkiismeretlen szájhősnek a bujtogatása. A temerini németek legnagyobb része is ellene van ennek a halva született Bach-korszakbeli ideának!

Mé egyszer ezeknek a gyászmagyaroknak a uveit elhallgatom, abban a reményben, hogy az ügy el fog aludni.

Csodálják Szabadkát!

— A május havi rendes közgyűlés. —

Ma tartotta Szabadka város törvényhatósága május havi rendes közgyűlését. A közgyűlést dr. Balogh Ernő főispán nyitotta meg, nagyon gyér számú bizottsági tagok előtt. A közgyűlés első pontja dr. Biró Károly polgármester jelentése.

A polgármesteri jelentés.

dr. Biró Károly polgármester jelentésének bevezető szavaiban benső örömmel emlékezik meg arról, amely városunkat fennállása óta első ízben érte. Károly király és Zita királyné május 23-án a város földjére lépett és mintegy negyedórán itt tartózkodtak s fogadták a város közönségének hódolatát. Erről a királyi kegyrel jegyzőkönyvben hódolattal vesznek tudomást.

Jelenti a polgármester, hogy a király köszönését nyilvánította az üdvözlésért, melyet Szabadka március havi közgyűléséből küldött a királyi családi öröm alkalmából.

Bejeleni azután, hogy Várady L. Árpád kalocsai érsek június hó 1-én Szabadkára jön bérmálni s fogadása iránt a városi tanács saját hatáskörben intézkedik, minivel az érsek a hagyományos ünnepélyes fogadás mellőzését kérte.

Megemlékezik azután Vezér Károly és Ermel Gyula haláláról, majd a közigazgatás általános állapotáról számolt be.

A zsirrekvirálás ügye.

A polgármester megemlékezett a városra kirótt 10 vagon zsir beszállításáról, amely sajnos nem járt kellő eredménnyel. Felajánlottak önként 588 mm zsir és 595 mm szalonnát s így még 119 mm zsir hiányzik, amelyet amennyiben lehetséges, rekvirálás nélkül fognak pótolni azoktól a gazdáktól, akik nem ajánlották fel önként készletük egy részét. Van remény arra, hogy a zsirrekvirálás mégis csak elkerülhető lesz.

A lakosság élelmezése.

Ami a város élelmezési ellátását illeti, a nyári két hónapban valószínű, hogy szűken lesz kenyér, de a biztató terméskilátások remélni engedik, hogy az állapotok kedvezőbbek lesznek. A polgármester jelentésének tudomásul vételét kéri.

Közleményemet befejezve csak még azt az egyet kívánom megjegyezni, hogy a temerinek ezután is megdöntöhetetlen oszlepai maradnak a kath. magyarságnak és ha száz német iskolát fognak is fölállítani, mégsem fognak megtanulni németül a temerini magyarok, a magyar nyelvnek mégis rovasára fog történni ez a kilátásba helyezett akció, megvalósulás esetén. A temerini nagy Bismarckoknak meg azt tanácsolom és egyben biztosítom őket, hogy nem fog ártani gyermekeiknek — mint be is bizonyult harminc éve — a magyar iskola! Ha mindammallemel németül is akarják őket tanítani, hozassanak Észak-Németországból nevelőnőket és azoktól mindenesetre jobban meg fognak németül tanulni a sváb csecesemők, mint a temerini magyar tanítóktól.

Járekienis.

nap a városi lisztüzletekben árulnak lisztet.

Neorosses Szaniszló kifogásolja azt a kormányintézkedést, hogy vasárnap nem lehet húst vásárolni, javasolja, hogy intézzenek feltételeztet a kormányhoz, hogy legalább a nyári hónapokban engedje meg vasárnap a hús árusítását.

A polgármester válaszában megígéri, hogy lépéseket tesz ebben az ügyben; egyben felkéri a főispánt, hogy pártolja a kormánynál a javaslatot.

A polgármesteri jelentést ezután tudomásul veszik.

A parcellázás és a mezei vasutak ügye.

A közgyűlés második pontja Havas Emil dr. indítványa, a város földjének részbeni parcellázása (a javaslatot már ismer-tették) továbbá a gazdasági kiva-sutak beszerzése és felhasználása tárgyában. A tanács javaslata ebben az ügyben a mezei vasutak ellen foglalt állást, tekintettel a kedvező vasuti összeköttetésekre, mindazonáltal a háboru után, 24 kilométer hosszú mezei vasutat hajlandó építeni s az erre vonatkozó lépéseket már meg is tette, ami pedig a parcellázást illeti, a város eddigi politikáját folytatja ezután is és lelken viseli a ki-emberek sorsát. Az indítvány felett egyébiránt napirendre tér.

Baloghy főispán javasolja, hogy tárgyalják az indítványt, amelyet dr. Havas azután hosszan megindokol. Beszédében hivatkozik a nagymérvű kivándorlásra, a nagy halálzási arányszámra is, amely nagyon befolyásolt a megélhetési viszonyok nehézségei által.

Figyelmezteti a városi tanácsot, hogy a szegényebb néposztály föld- nélkülisége, a megélhetési nehézségek a város azár érdekeit nagyban veszélyeztetik és a föld magas ára, amely révén a város ha most adna el földjei közül 3-4000 holdat tekintélyes haszna lenne belőle. (Lapunk zártakor a közgyűlés még tart.)

Mennyit kell tojnia 52 darab tyuknak?

Kuruc Antal szabadkai mészáros keveselte, hogy bérese, Nimecevic István kevés tojást adt neki, holott 52 tyukja van és azok is mindig tojnak. Kurucné leg-utóbb, mikor csak pár tojást szolgáltatott be neki a béres, azt a néhány tojást földhöz vágta, azzal, hogy: ha kevés, hát ez se legyen! A béres erre nekiment kapával az asszonyrak és meg akarta verni. Kurucné azonban elszaladt, férjét pedig azonnal a csendőrségre küldte, mert puskáit a béresnél tartotta és félt, hogy az most agyonlovi őket haragjában.

A csendőrök elvették Nimecevicstől 2 puskát és egyéb baj nem történt. De azért az 52 tyuk most sem tojik többet.

— Szabadságot az öreg orvosokat A honvédelmi miniszteriumból rendelet érkezett, mely szerint az 1867-ben vagy még előbb született katonai szolgálatot teljesítő orvosok május 31. előtt eibocsájtandók bizonytalan ideig tartó szabadságra.

Drágul a levél, távirat és telefon.

Szterényi József kereskedelmi miniszter legközelebbi rendeletét ad ki, amely szerint a postaküldeményekért, táviratokért és távolsági távbeszélésekért most érvényben levő díjakon felül háborús pótdíjat fognak a postahivatalok szedni, még pedig:

Közönséges és ajánlott leveleknél darabonként öt fillért, zárt levelezőlapokért ugyanennyit.

Levelezőlapokért:

a) a posta által kiadott 8 filléres levelezőlapért darabonként 2 fillért,

b) a magánipar által kiadott egyszerű és válaszos levelezőlapért háborús pótdíj egyelőre nem jár.

Nyomatványokért darabonként, ha a nyomtatvány súlya az 50 grammot meg nem haladja 2 fillér, ha azt meghaladja 5 fillér.

Csekkért, tekintet nélkül a súlyra és értékre, 20 fillér. Postaüdvényért és utánvételi igazolványért 5 fillér.

Csekkfizetési utalvány kifizetéséért 10 fillér, táviratokért darabonként 20 fillér, táviratközvetítésért 20 fillér. Távolsági beszélgetésekért és hívásoknál az I. zónában 10 fillér, a többi zónában 20 fillér.

A külföldre szülő küldeményekért a felsorolt országok és területek kivételével háborús pótdíj nem jár.

A háborús pótlékból várható jövedelem mintegy évi 28 millió koronára tehető.

NAPI HIREK.

— Várady L. Árpád kalocsai

érek Szabadkán. Várady L. Árpád

kalocsai érek június elsején esti

8 órakor érkeztek meg Szabadkára.

Az érseket a városi hatóság fo-

zadja a pályaudvaron. A pálya

udvarról a Szt.-Teréz templomba

hajtat, ahol a papság üdvözlését

fogadja, azután ünnepélyesen a

templomba vonul, ahol áldást oszt.

Áldás után az érek a plébániára

megy, ahol a tisztelgő küldöttsé-

geket fogadja. Június 2-án fél 8

órákor a Szt.-Györgyi templom-

ban mise lesz, utána bérmál az

érek. Jun. 3-án a Szt. Rókus

templomban fél 8 órákor mise,

utána bérmálás. Jun. 4-én és 5-én

fél 8 órákor a Szt.-Teréz templom-

ban mise, utána bérmálás.

— Urnapja. Holnap lesz a leg-

méltóságosabb Oltáriszentség ün-

nepe. Dél előtt ünnepélyes szent-

misét celebrál Vojnich Dezső pré-

post-plébános, utána urnapi kör-

menet lesz az Oltáriszentséggel.

— Tisztelgések az érseknél.

Felkérlik azokat a hivatalokat és

egyesületeket, amelyek június hó

1-én d. u. 6 órákor Várady

Árpád kalocsai érek megérkezése

alkalmából tisztelegni óhajtanak,

ezt a szándékukat a napokban

a Szt. Teréz-plébánián 11—12

óra között jelentsék be.

A „lógós“ katonák garázdálkodása.

— Megszúrták, mert nem engedte rabolni őket. —

A lógós katonák ujabban megint nagy előszeregettel keresik fel a kisebb állomásokat, ahol a vasuti kocsik feltörését zavartalanul üzbélik.

Tegnap éjjel egypáran a Nagyfénypusztai állomásra rándultak ki és éppen a kocsik között tartották szemléjüket, mikor Katona János 29 éves, szabadkai vasutifékező, ki ott teljesített szolgálatot észre vette a gyanús katonákat. Feljűk

— A női kongregációk vezetősege értesíti a tagokat, hogy az urnapi körmenetre reggel 8 órákor a lurdi kápolnában gyülekezzenek.

— Krausz Alfréd tábornok — titkos tanácsos. Ófelsége Krausz Alfréd gyalogsági tábornoknak a titkos tanácsosi méltóságát a díj elengedésével adományozta.

— Elhunyt földbirtokos. Mint Bácskossuthfalváról értesítenek *Bezeredy* Béla otáni földbirtokos rövid betegség után tegnap meghalt.

— A szabadkai Tisztviselők Otthona e hó 31-én (péntek) d. u. 6 órákor választmányi ülést tart.

— Cukor a befőzéshez. A közéleti miniszter értesítte az illetékes hatóságokat, hogy az idej esztendőre is kiutal befőzéshez szükséges cukrot. A kiutalás rövidesen meg fog történni.

— Kabaré a színházban. A Szabadkai Műpártoló Kör Urnapján nagy kabaré estélyt rendez a színházban.

— Vas érdemkereszt egy polgári kalauznak. Az ellenség előtt tanúsított különösen hű szolgálatai elismerésül *Ulah* János temerini lakos, polgári kalauz a vas érdemkeresztet kapta a vitézségi érem szalagján.

— Országos könyörgés a békekért. A magyar püspöki kar tagjai egységesen elrendelték, hogy Jézus Szíve ünnepét, június 7-ét követő vasárnapon, vagyis június 9-én az ország valamennyi templomában nagymise mondassék a megelőbbi szerencsés békekért. Az egyes egyházfejelmek körlevellel tudatták ezt a rendelkezést hivatkozott és biztították őket, hogy minél nagyobb számban jelenjenek meg a békekönyörgésen és ahol lehet, tartsanak körmeneteket is.

— Kiveteles hadisegély a főispántól. — A hadisegélyről szóló 48.000—1917. sz. H. M. rendelet 36. §-a értelmében olyan rendkívüli esetekben, amelyekben a hadbavonultak hadisegélyben részesülő családjának különös támogatására van szüksége, a hadbavonultaknak családja az Országos Hadigondozó Hivataltól rendkívüli segélyt kap, amely segély összegének megállapítására és kiutalványozására a vármegyei főispán illetékes. Így tehát azok, akik szükségét szenvednek, bizalommal fordulhatnak az Országos Hadigondozó Hivatalhoz segélyért.

— Meghalt kapalás közben. Juhász Illés 48 éves napszámos, szabadkai lakos, tegnap az úgynevezett Napkeleti-ugorokban kapált. Munka közben birtelen összeesett és — még mielőtt segélyben részesíthették volna — meghalt. A

ment, hogy kérdőre vonja a katonákat, de kötelessége teljesítésének majdnem áldozatul esett, mert a lógós katonák neki estek arcán és homlokán bajonettel megszúrták.

A munkájokban megzavart katonák eltűntek az éjszaka sötétjében.

A fékező az eset után bejött Szabadkára és sebeit a mentők köölték be.

munka mezején elesett napszámos hulláját a mentők a Zentai uti temető hullaházába vitték.

— Kitüntetések. Az ellenség előtt tanúsított vitéz magatartása elismerésül a király Lónyai József 6. honvéd gyalogezrednél beosztott tartalékos hadnagynak a III. osztályu katonai érdemkeresztet a hadiékítménnyel és 9 kardokkal adományozta; az ellenség előtt tanúsított vitéz magatartása és kitűnő szolgálatai elismerésül Kolozsváry László, egy honvéd hadosztály parancsnokánál beosztott 4. honvéd huszárezredbeli tartalékos főhadnagy az ujjolagos legfelsőbb elismerést másodsor — a kardok egyidejű adományozása mellett kapta.

— Kereskedők figyelmébe. A közéleti miniszter értesítette a kereskedőknek.

— A cseh katona díszosága. *Kosztál* Edeárd 19 éves cseh katona Paticson rátámadt egy 6 esztendő kislányra, de azt 3 asszony kiszabadította a kezei közül. A dísznő cseh katonát elfogta a 3 asszony és átadta a csendőröknek. A cseh egyébként szökevény is, mert Budapestről szökött meg csapattestétől.

— Elitették a zentai rablógyilkosokat. Sztójkó Sándor lóalkusz egy fiatalkorú társával és annak bátyjával egyetértve, múlt év november havában betört Zentán özv. Bórosgyevidémeterné házába, természetesen rablási száddékkal. Az özvegy és leánya a zajra felébredtek és kérdőre vonták a betörőket, mire azok úgy összeverték a két asszonyt, hogy Bórosgyevidé pár nap múlva meghalt, míg lánya sokáig nyomta az ágyat. A kir. fővárosi Sztojtkót 15 évi, a fiatalkorú 10 évi fogházra ítélte annak idején. Felelősség folytán az ügy felkerült a szegedi kir. Táblához, amely az ítéletet most helybenhagyta.

— Tilos a váltópénz kivitele. A pénzügyminiszter rendelete értelmében a monarchia határain túl utazóknak 500 koronánál nagyobb összegű készpénzt és ebből 10 koronánál nagyobb összegű váltópénzt nem szabad magukkal vinni. Ennek a rendelkezésnek kivételét végzett most a belügyminiszter is elrendelte, hogy a frontra és a megszállott területekre utazó katonai személyek kitanítandók, hogy ezüstpénz egyáltalán nem, bronz, nikkal és vasból készült váltópénz pedig legfeljebb két korona összegig vihetnek magukkal.

— A hadbavonultak lakbértartozása. A lakásbérrendelet módosításával az igazságügyi miniszter-

riumban is foglalkoznak. A hadbavonultak házbértartozására nézve az igazságügyi miniszternek az az álláspontja, hogy azt az állam finanszírozza ki a háztulajdonosokkal való méltányos megegyezés alapján.

— Kalap és fehérmű — jegyre. A kereskedelemügyi minisztériumban tartott minapi tanácskozáson elhatározták, hogy legközelebb rendezik a kalap és fehérmű-ellátás ügyét, még pedig olyképpen, hogy rendeletet boosátanak ki, melynek értelmében fehérműt, harisnyát és kalapot ezentul csak ruhajegyre szabad árusítani és vásárolni.

— Kiesett a villamosból. Könnyen vezetékesse válható szerencsétlenség történt ma reggel a Kossuth-utca sarkán a villamos megállónál. Nagy Dezsőné szabadkai uriaszony fölszállott a villamosra és mikor a kocsi megindult — valószínűleg az ajtó rossz bekapcsolása miatt — kiesett a kocsiból. Csak kisebb zúzódásokat szenvedett. Az izgalmtól kimerült uriaszonyt a mentők a Hitelbank-palotában lévő lakására szállították.

— Idei termés kilátások. A gazdasági tudósítók egybehangzó véleménye szerint az idej termés eléggé kielégítőnek ígérkezik. Az egyes termények a következőképpen állanak jelenleg. A buza jó, a rozs közepes, a zab a fagykár miatt gyenge, a tengeri jól kelt ugyan, de a munkáshiány kétségessé teszi a jó termést, a burgonya jó, sok helyütt már virágozik is; a cukorrépa jó, a takarmányrépa hasonlóképpen, nemkülönben a kerti vetemények is. A lucerna a fagy miatt az első kaszálásnál gyenge, a bükköny gyenge a muhar és csulamádé jól fejlődik, a kaszálók füve keveset ígér, a legelők kielégítőek. Ami a gyümölcsöket illeti, általában elég bő termés ígérkezik. Cseresznye sok volt, körte és alma sok ígérkezik, nemkülönben őszibarack is. Szőlő szépen mutatkozik, a dió és mogyoró ellenben csaknem teljesen elfagyott.

Szerkesztő:

BERKES MÁRK.

Nyomatott a kiadó tulajdonos, Szent Antal Nyomda és Irodalmi Vállalat mint szövetkezeti könyvnyomdáában Szabadkán, Rakóczi-utca 20. szán.

KORZÓ-MOZI

műsora.

Szerda — csütörtök
két slágerujdonosság

Az örvény

Halászdramája 4 felv. Ellen Richter elragadó szép filmje, híres szerepe.

Asszonybecsület

Izgalmas társadalmi színv. 3 felv.
Az évad nagyszerű attrakciója

Előadások: d. u. 6 este 1/2 9 kor
vasár, és ünnepnap 1/2 3 4. 6. 1/2 9

Rózsa Lajos,
az Operaház híres énekesének
egyetlen dalestéje május
31-én, pénteken este 8-kor.
Jegyek válthatók.

Közgazdaság.

Egy altruísta intézmény Szabadkán. A szabadkai gazdasági egyesület kebelében már 20 éve működik igaz, hogy minden hangos reklám nélkül a Szabadkai Jégkört biztosító szövetkezet. A szövetkezetet 20 évvel ezelőtt Törley Gyula, Vojnits Gyula és néhai Vujkovics Cz. Pál földbirtokosok alapították. A szövetkezet egyenlőre szűk körben működött, s csak lassan terjeszkedett. Tagjai illetőleg a Szabadkai Gazdasági Egyesület tagjai, abban az igazán ritka kedvezményben részesülnek hogy a szövetkezet, mint olyan amely minden évben megalakul, és évvégén felszámol, a biztosítási díjak kifizetése után a felesleget visszafizeti. Húsz évi fennállása óta 488 000 koronát fizetett vissza a biztosítási díjakon kívül tagjainak. A szövetkezet tagjai csak olyan gazdák lehetnek akik mellékesen a Szabadkai Gazdasági Egyesület tagjai is.

Hirdetések a Máv. állomásain. A m. kir. államvasutak igazgatósága az állomásai területén kifüggeszthető magánhirdetmények kezelését saját kezelésébe vette át. A hirdetések megválogatásában elhelyezésében és amennyire lehetséges külső kiállításában különös nyilat kíván vetni az igazgatóság a magyar ipari és kereskedelmi érdekek kellő kidomborítására, s arra, hogy a hirdetők a hirdetések e legkedvezőbb helyét és módját, mely számukra mindegyik előnyt biztosít, minél jobban megvédjék. A hirdetések gyűjtésére és szétküldésére létesített központi iroda Budapest VI., Osengeri-utca 68. sz. alatt van.

Mozgó-fényképszínház.

Korzó mozi műsora:

Szerda-estétörtök: **Az örvény.** Halász dráma 4 felv. Ellen Richterrel a főszerepben, nagy sláger. **Aszony becsület.** társadalmi színmű 4 felv. A szezon kiváló filmje.

Péntek este 1/2 9 kor. **Rózsa Lajos** az operaház híres ének művészenek nagy dalestélye Kuruc János zene szerző közreműködésével.

Péntek délután szombat-vasárnap: A Nordiskgyár hatalmas legjobb diadal filmje: **Aranysugarak.** A fűszerepet öt gyermek játssza. Dráma 4 felv. Oriási sikerű újdonság.

Hétfőn—kedden: **Nagyszerű kabaré művészesték.** Fel lépnek: **Kovács Andor.** Országos hírt konferenciáival, kis tréfáikkal, bohozatokkal, K. Balogh Bözske kabaréművésznője fenomenális magánszámaival, Czeglédgy Gyula kiváló zongorahumorista legújabb szerzeményeivel.

Zigomár személyesítő fellépte a **Rejtelmes vár** izgalmas bűnügyi dráma bemutatása Urnapján csütörtökön az Apollóban.

Kávéházakban kérje a

„Délvidék“-et.

Fűzfás-utca 170. h. sz. 2¹/₂, **kapa kert** helyiséggel jó karban tartott ház és azonfelül a halasi szőlőben prima szőlő 5¹/₂, **kapa házzal** együtt a házban szoba és konyhával **eladó.**

Bővebb felvilágosítás városi tüzőoltó laktanyában

Szkalá Simonnál.

Egy használt

zsindelytető

összes faanyaggal, ajtó, ablak és a falazat **eladó**—Tudakozni lehet: Gréci utca, 164., sz. (Löwi féle ház).

Ásvány-,kenő-,

hengeroftaj,

gépszijpuhító

zsír,

szijviaszk.

KAPHATÓ

Kertésznel, nagytemplom háta mögött. Telefon 635. sz.

Bácskai nagy iparvállalat kintinja, melyben a gyári tisztviselők és munkások, valamint nagyszámu hadifogoly élelmeztek, kiadó. Ajánlatok e lap kiadóhivatalába küldendők „Kantin” jellege alatt.

A nagyérdemű közönségnek tudomásul adom hogy a Gál és Olka cég legelső temetkezési vállalatot átvettem amelyet saját nevem alatt folytatom és arra iparkodom hogy a nagy érdemű közönségnek elegendő tegyek leg pontosab és leg gyorsab és legjütányosabban fogok kiszolgálni kiváló Tisztelettel

Fekete Dénes
Róth üzlet mellett

Valódi amerikai
fogak és fog-sorok.
Különlegességek fogászati munkákban, aranyból és platínából, valamint arany- és platínafogak, koronák és hidak, ugyszintén szájpadiák, nélküli fogak. Foghúzás teljesen érzéstelenítő és fogtömések (plombálások).

Schäffer Géza vizsgázott fogtechnikus.
Szabadka, Kossuth-u., Prokes-ház. Telefon 56.

Új és használt

VASHORDÓKAT

vesz bármilyen mennyiségben

Mayrovits Imre

Budapest. VI. Aradi-u. 60.

Ujság árusító

emberek.

asszonyok.

lányok.

fiúk

havi fizetéssel,

vagy magas %-al

azonnal felvétet-

nek a

DÉLVIDÉK

kiadóhivatalában.

Viszketekéséget, sőrűrt, rüht

a leggyorsabban elmulasztja a Dr. FLEISCH-féle eredeti törv. védett

„Skaboforn Barnaszir”

Nincs szaga. Nem piszkít. Mindig eredeti pecsétes dr. Fleisch-féle kérjünk. Probatégely 2-30 korona, nagy tégely 4 K., családi adag 11 korona Szabadka és vidéke részére főraktár:

DECSY GYULA

„Szent Terézia” városi gyógyszerár 1. kör Deák-utca. (Kiskápolna mellett.)

Vételnél a SKABOFORN védjegyre ügyeljünk!

Papirspárga

kilogrammonként

10 korona.

Klein Géza cégnél

Szabadka.

Bercsényi-u. 5.

Veszünk a legmagasabb áron HASZNÁLT TANRÖNVDERT

regényeket, régi ujságpapirt kilóra. Amig raktáron van Vergé-papirból készült cigarettahüvely 2-ös és 3-as 7 kor. ezrenként

Családi és tábori levelezésre 100 papir és 100 boríték 5 kor. Pálcsi és szabadkai képes levelezőlapok darabja 10 fillér.

Művészlapok 10 fill.-től. 20 fill. igen nagy választék, viszontelárusítók részére papírok, írószeresek kaphatók.

Lipsitz és Lampel

könyv-, írószes- és papirkereskedése Szabadka, Rudics-utca.

Telefon 604 sz.

— Munkásányok magas fizetéssel felvétetnek a Johanna szikvizgyárban.

„Ferravin”

vasas china bor

Erősítő szer gyengékedőknek, vérszegényeknek és lábbadozóknak Étvágyat gerjesztő ideget erősítő s vért javító gyógyszer. Számtalan sorsi ajánlás.

Szabadkán Kapható. Deosy Jenő úr gyógyszerárában. Jelenlegi ára fél literes palackonként 10 K. — A „Ferravin” névre tessék ügyelni.

A világlítási rendelet

határozatait a fényhatás csökkenése nélkül osakis

Tungsram félwattos lámpákkal

lehet betartani.

Használjon 25, 40, 60 watt fogyasztású

Tungsram-lámpákat.

Fő isztelendő Papság figyelmébe! A közölgő bérmláláshoz szükséges bérmlálási anyakönyvek és bérmlálási cédulák a legrövidebb idő alatt a

Szent Antal nyomdában

szerezhetők be